

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

М.А.
Ярослав ШТАНЬКО

030 *08* 2024 р.

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітньо-професійна програма:	«Фінансовий менеджмент» «Бізнес та приватне підприємництво»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

професор кафедри
управління та адміністрування

Мирослава ТИМОЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри управління та адміністрування,
протокол №1 від 28.08.2024 року

к.е.н., доц., завідувач кафедри
управління та адміністрування

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08.2024 року

e-mail	myroslava.tymots@ukd.edu.ua
Номер ауд.	кафедра управління та адміністрування
Посилання на сайт	<u>Мирослава ТИМОЦЬ</u>
Сторінка курсу в СДО	<u>Бюджетна система</u>

ВСТУП

В сучасних умовах все більш високої кваліфікації фахівців вимагає менеджмент державного бюджету та органів місцевого самоврядування. Потребує обґрунтованих рішень і управління фінансовими ресурсами громадян, оскільки існує багато альтернативних напрямів їх використання. Всі ці зміни є основою того, що поглиблене вивчення освітньої компоненти «Бюджетна система» стало необхідністю для контингенту фахівців, які залучаються до сфери управління.

Особливої актуальності в умовах здійснення ринкових перетворень в українській економіці набувають питання змісту фінансової діяльності держави і місцевих органів самоврядування, реформування бюджетної системи, удосконалення процесу бюджетного планування з орієнтацією на досягнення конкретних результатів діяльності. Проведення ринкових реформ значною мірою залежить від стану фінансів держави та їх складової – бюджету. Через бюджет держава акумулює кошти для фінансування економіки, соціального розвитку, активізує заходи щодо надходження коштів та їх економії. Для вивчення та розв'язання цих проблем саме й створено освітню компоненту «Бюджетна система».

Освітня компонента «Бюджетна система» є надзвичайно актуальною для підготовки бакалаврів галузі знань «Управління та адміністрування», має теоретично-прикладний характер: у теоретичному плані вона покликана поглибити знання стосовно організації і функціонування бюджетної системи в державі; у прикладному – сформуванню навички проведення операцій у межах бюджетного процесу.

Мета: вивчення сукупності фінансових відносин щодо розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту шляхом формування централізованих фондів грошових коштів.

Завдання: дати розуміння закономірностей у сфері бюджетних відносин держави, розкрити шляхи використання цих закономірностей на практиці; з'ясувати роль бюджету у забезпеченні соціально-економічного розвитку.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність та характерні ознаки бюджету, його роль й місце у фінансовій системі держави;
- сутність та принципи функціонування бюджетної системи;
- порядок формування бюджетних доходів;
- засади бюджетної політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок бюджетної системи та їх взаємодії;
- основні методи та інструменти бюджетного механізму.

вміти:

- орієнтуватися у видах, рівнях та специфіці бюджетних відносин в умовах ринку та світової інтеграції національної бюджетної системи;
- вміти обґрунтовувати доцільність та можливі умови зміни руху фінансових потоків для фінансування поточних та перспективних завдань залежно від конкретних фінансово-економічних та соціальних умов;
- давати характеристику окремих видів бюджетних надходжень із застосуванням наукової термінології;
- вміти використовувати чинну законодавчу і нормативну базу для обґрунтування особливостей організації управління фінансовими ресурсами в Україні;
- здійснювати обчислення реальних потреб у фінансових ресурсах, міжбюджетних трансфертів, виплат відповідно до взятих бюджетних зобов'язань.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Управлінський облік» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до проекту TUNING).

Загальні компетентності з переліку проекту TUNING	Назва програмних результатів навчання
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій
ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел
ЗК15. Здатність приймати обґрунтовані рішення	Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	4		
Семестр	7		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	42 (в годинах)	8 (в годинах)
	семінари, практичні	42 (в годинах)	8 (в годинах)
Самостійна робота		66 (в годинах)	134 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен (30 годинах)		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету держави

Функції держави - визначальний чинник формування бюджету. Багатогранність бюджету як суспільного явища

Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільчих відносинах у суспільстві. Взаємозалежність ВВП та бюджету. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Об'єктивна тенденція до зростання бюджетної централізації ВВП, чинники, що протидіють цій тенденції. Забезпечення оптимальності пропозицій розподілу і перерозподілу ВВП. *Питання для самостійного вивчення (6 год.): Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку країни. Бюджетна політика та її складові (1,2,3,4,6)*

Тема 2. Бюджетна система та принципи її організації

Бюджетний кодекс України. Принципи побудови бюджетної системи України, їх оцінка. Склад бюджетної системи України. Державний бюджет України, його призначення, склад та структура доходів і видатків. Роль державного бюджету в регіональному, галузевому і соціальному перерозподілах. Місцеві бюджети, їх види, склад та структура доходів і видатків. Роль місцевих бюджетів у регіональному розвитку.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Казначейське обслуговування Державного і місцевого бюджетів (1,2,3,5,4,6)

Тема 3. Бюджет як основний фінансовий план держави

Бюджет, як основний фінансовий план держави. Склад і структура дохідної і видаткової частин бюджету, фактори, що впливають на них. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Бюджет як відзеркалення економічної, соціальної і міжнародної політики держави. Поточний бюджет і бюджет розвитку.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Бюджетний процес та його складові. Завдання, принципи і методи бюджетного фінансування (2,4,5,6,7).

Тема 4. Профіцит бюджету, бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Стан бюджету: рівновага доходів і видатків; бюджетний надлишок, бюджетний дефіцит. Фактори, що визначають стан бюджету. Бюджетний надлишок як елемент адміністративного регулювання бюджетів. Бюджетний

надлишок як елемент адміністративного регулювання бюджетів. Бюджетний дефіцит: визначення, причини дотації. Вилучення бюджетних надлишків як форми взаємовідносин між бюджетами і бюджетного регулювання.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Джерела фінансування бюджетного дефіциту (1,3,5,7,8).

Тема 5. Система доходів бюджету

Організація системи доходів бюджету. Методи формування доходів бюджету. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних майна та угідь, надання послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики.

Джерела формування доходів бюджету. ВВП як основа дохідної бази бюджету. Причини та умови використання національного багатства для формування доходів бюджету.

Склад і структура доходів бюджету України. Правове регулювання формування доходів. Особливості податкової структури України, її відмінності від розвинених країн.

Загальна характеристика податкової системи України. Види непрямих податків, їх роль у доходах бюджету. Пряме оподаткування, його види. Значення прямих податків у формуванні доходів бюджету. Платежі за ресурси, їх види, роль у доходах бюджету.

Питання для самостійного вивчення (10 год.): Неподаткові доходи бюджету. Надходження від використання і реалізації майна, що належить державі. Надходження від приватизації майна державних підприємств. Доходи рентного характеру, інші неподаткові доходи бюджету, доходи, що враховуються при визначенні між бюджетних трансфертів між ланками бюджетної системи України. Доходи, що не враховуються при визначенні між бюджетних трансфертів між ланками бюджетної системи України. Надходження до бюджету від державних позик. Організація мобілізації доходів бюджет (1,2,4,5,6,9).

Тема 6. Система видатків та кредитування бюджету

Функції держави, їх вплив на склад і структуру видатків бюджету. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Функціональна, відомча, економічна та програмна класифікація бюджетних видатків. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії. Видатки місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні між бюджетних трансфертів.

Бюджетне фінансування та його форми: кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, державні дотації. Методи бюджетного фінансування.

Державний кредит як специфічна форма фінансових відносин. Державна політика позикових фінансів, її передумови. Форми державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти

державного кредиту, їх класифікація. Чинники державного кредиту. Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Передумови державного кредиту наявність кредиторів, в яких є вільні кошти, довіра з боку кредиторів до держави, заінтересованість у наданні позик, платоспроможність держави у погашенні боргів і виплаті доходу.

Питання для самостійного вивчення (10 год.): Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Методи управління державним боргом. Способи управління: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облигацій за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання (1,2,4,5,7).

Тема 7. Місцеві бюджети. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання

Принципи побудови бюджетної системи. Поєднання централізованих і децентралізованих бюджетів як основа демократичного бюджетного устрою. Взаємозв'язок між централізованими і децентралізованими бюджетами: єдність бюджетної системи та автономність кожного з них. Законодавче визначення бюджету держави як єдиного фонду грошових коштів. Переваги і недоліки бюджетної системи, побудованої на принципі єдності. Поняття й характерні ознаки принципу автономності бюджетів, його забезпечення. Засади розмежування видатків і доходів між окремими бюджетами. Територіальний та відомчий підходи до розподілу видатків. Фактори, що визначають порядок і пропозиції розподілу доходів між бюджетами. Закріплені та регулюючі доходи. Чинники і порядок закріплення доходів.

Питання для самостійного вивчення (6 год.): Види регулюючих доходів і порядок бюджетного регулювання. Характер та форми взаємовідносин між бюджетами. Субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації (2,3,4,5,6,9).

Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Склад видатків бюджету на економічну діяльність, їх роль і місце у розвитку економіки. Бюджет і структурна перебудова економіки країни. Напрями і форми бюджетного фінансування економіки.

Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Конкурсний відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії. Бюджетне фінансування економіки за рахунок цільових державних позик.

Порядок датування збиткових підприємств. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора і ліквідації збитковості.

Операційні витрати, їх склад і призначення. Роль і місце бюджету у фінансуванні операційних витрат.

Питання для самостійного вивчення (6 год.): Видатки бюджету на науку. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування. Фінансування фундаментальних досліджень у наукових установах (1,2,4,5,6,8).

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Форми і види соціального захисту населення. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Соціальний захист окремих категорій населення, характеристика його видів. Адресні субсидії громадянам на житло і комунальні послуги. Види разової фінансової допомоги громадянам.

Форми і методи фінансового забезпечення соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери, його організація. Основи кошторисного фінансування. Роль бюджету у розвитку системи освіти і охорони здоров'я.

Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Бюджетні заклади освіти, особливості організації їх діяльності.

Фінансування загальноосвітніх шкіл. Оперативно-сітьові показники діяльності школи, порядок їх визначення. Система заробітної плати вчителів і порядок планування фонду заробітної плати. Складання і перевірка кошторису загальноосвітньої школи. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів.

Фінансування дитячих дошкільних закладів. Оперативно-сітьові показники дитячих дошкільних закладів. Система заробітної плати і планування фонду заробітної плати. Кошторис дитячого дошкільного закладу.

Бюджетне фінансування вищої освіти. Особливості кошторисного планування у вузах. Система заробітної плати працівників вищої школи. Позабюджетні кошти державних вищих закладів освіти.

Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Бюджетні заклади охорони здоров'я. Оперативно-сітьові показники медичних установ. Особливості організації фінансової діяльності закладів охорони здоров'я в умовах страхової медицини. Система заробітної плати медичних працівників. Складання і перевірка кошторису медичних установ.

Питання для самостійного вивчення (8 год.): Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків. Особливості кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів. Фінансування розвитку фізичної культури і спорту, роль бюджету в державній підтримці олімпійського руху (2,3,4,5,6).

Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування.

Видатки бюджету на державне управління, їх склад. Утримання органів законодавчої і виконавчої влади. Видатки на судові органи і прокуратуру. Видатки на правоохоронні органи.

*Питання для самостійного вивчення (8 год.): **Видатки на утримання податкової адміністрації та митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління (1,3,5,7,9,10).***

Зміст практичних занять

Практичне заняття №1 (4 год.)

Тема №1. Сутність, призначення та роль бюджету держави

План

1. Сутність бюджету як економічної категорії. Особливості бюджету як специфічної частини фінансових відносин
2. Суть, необхідність та призначення бюджету держави.
3. Роль та значення бюджету в суспільно-економічній системі. Функції бюджету як прояв його сутності.
4. Суть та функції бюджетної політики
5. Бюджетна тактика і бюджетна стратегія як форми реалізації бюджетної політики
6. Поняття бюджетного механізму та його складові елементи.
7. Роль бюджету у фінансовому забезпеченні та фінансовому регулюванні.

Розв'язування практичних завдань.

Тести

Практичне заняття №2 (4 год.)

Тема №2. Бюджетна система та принципи її організації

План

1. Поняття бюджетного устрою, його складові елементи та бюджетної системи, їх співвідношення
2. Структура бюджетної системи і принципи побудови бюджетного устрою
3. Бюджетний процес та його етапи
4. Поняття та стадії бюджетного процесу. Організація бюджетного процесу в Україні. Розподіл бюджетних повноважень

Розв'язування практичних завдань.

Тести

Практичне заняття №3 (4 год.)

Тема 3. Бюджет як основний фінансовий план держави

План

1. Відмінності бюджету як фінансового плану від бюджету як економічної категорії
2. Поняття та призначення бюджетної класифікації.
3. Чинники формування бюджету як фінансового плану. Взаємозв'язок бюджету з планом економічного і соціального розвитку та з іншими фінансовими планами.
4. Суть, зміст та методи бюджетного планування.
5. Бюджетний процес і його етапи.
6. Оперативні органи управління бюджетним процесом, їх

повноваження та функції.
Розв'язування практичних завдань.
Тести

Практичне заняття №4 (4 год.)

Тема 4. Профіцит бюджету, бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

План

1. Сутність бюджетного дефіциту та причини його виникнення
2. Класифікація державного дефіциту за різними ознаками
3. Об'єктивні передумови та соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту
4. Суть, форми, методи фінансування бюджетного дефіциту
5. Методи обмеження та шляхи скорочення дефіциту бюджету
6. Характеристика класичних концептуальних підходів до збалансування державного бюджету.

Розв'язування практичних завдань.
Тести

Практичне заняття №5 (4 год.)

Тема 5. Система доходів бюджету

План

1. Суть, класифікація, форми мобілізації доходів бюджету
2. Методи і джерела доходів бюджету
3. Склад та форми мобілізації неподаткових надходжень до бюджету
4. Доходи бюджету від операцій з капіталом у ситсемі доходів бюджету
5. Склад і структура доходів загального фонду бюджету
6. Склад і структура доходів спеціального фонду бюджету.

Розв'язування практичних завдань.
Тести

Практичне заняття №6 (4 год.)

Тема 6. Система видатків та кредитування бюджету

План

1. Соціально-економічне призначення, склад, напрями здійснення державних видатків
2. Функції держави та їх вплив на структуру видатків бюджету.
3. Суть, склад, класифікація видатків бюджету.
4. Розпорядники бюджетних коштів: види, функції, повноваження.
5. Єдиний кошторис доходів і видатків бюджетної установи.

Розв'язування практичних завдань.
Тести

Практичне заняття №7 (4 год.)

Тема 7. Місцеві бюджети. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання

План

1. Роль місцевих бюджетів у структурі бюджетної системи.
2. Доходи місцевих бюджетів.
3. Видатки місцевих бюджетів.
4. Передумови та суть бюджетного регулювання.
5. Види бюджетного регулювання.
6. Суть та класифікація міжбюджетних відносин.
7. Організація міжбюджетних потоків в Україні.

Розв'язування практичних завдань.

Тести

Практичне заняття №6 (4 год.)

Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

План

1. Склад видатків на економіку та їх бюджетна класифікація.
2. Механізм фінансування державних капітальних вкладень.
3. Операційні видатки на розвиток економіки: склад, джерела фінансування, порядок виділення з бюджету.
4. Форми і методи фінансової підтримки державного сектора економіки.
5. Кошторисне фінансування науково-дослідних установ.

Розв'язування практичних завдань.

Тести

Практичне заняття №6 (6 год.)

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

План

1. Видатки бюджетів на загальну середню освіту.
2. Видатки бюджетів на підготовку кадрів.
3. Видатки бюджетів на фінансування охорони здоров'я.
4. Бюджетне фінансування закладів культури й мистецтва.
2. Видатки бюджетів на розвиток фізичної культури і спорту.
3. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення. Роль соціальних видатків в умовах переходу до ринкових відносин.
4. Система пенсійного забезпечення в Україні.

Розв'язування практичних завдань.

Тести

Практичне заняття №6 (4 год.)
Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління

План

1. Видатки держави на оборону: склад та аспекти формування.
 2. Кошторисне фінансування військових частин
 3. Джерела фінансування видатків на оборону.
 4. Структури видатків бюджету на управління та принципи їх формування.
 5. Видатки бюджетів на правоохоронну та міжнародну діяльність.
 6. Планування фонду оплати праці державних службовців.
- Розв'язування практичних завдань.

Тести

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	66	134
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	12	36
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	–
Підготовка звітів з практичних робіт	10	–
Підготовка до поточного контролю	8	24
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	26	74

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УЖД, висвітлити питання:

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

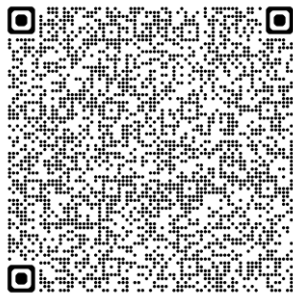
Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти

Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

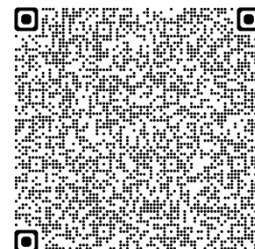
6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Під час вивчення освітньої компоненти “Бюджетна система” здобувачі освіти мають можливість здобути результати навчання шляхом перезарахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	Основи бюджетного процесу	Тема 5. Фінансова система. Тема 6. Місцеві фінанси

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда). Наочні методи (ілюстрування, мультимедійні методи). Практичні методи (вправи, практичні роботи). Творчі (дослідження студентів). Метод самостійної роботи. Робота під керівництвом викладача. Інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм).	Екзамен. Поточний контроль. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – «2»; «3»; «4»; «5». У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show /2456-17>
2. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019.- 400 с.
3. Бюджетна система: підручник/ за ред. проф. Демянишина. Тернопіль: ЗУНУ. 2020. 624 с.
3. Бюджетна система: тенденції розвитку / [В.М. Мазярчук та ін.]; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
4. Піхоцька О. М. Бюджетна система : навч. посіб. / О. М. Піхоцька, Л. Є. Фурдичко, Н. Г. Синютка. – Львів : ТНЕУ, 2019. – 327 с.
5. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг.ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження». Київ, 2017. 184 с.
6. Тимоць М.В., Івашків Т.С. Оцінка сучасного стану державних фінансів в Україні. *Вісник ЧТЕІ. Економічні науки*. 2023. Вип. 4. С 201-211.
7. Тимоць М.В. Аналіз сучасного стану місцевих бюджетів в Україні. *Sworld Journal.D.A.Tsenov Academy of Economics - Svishtov (Bulgaria)*. Issue №15. Part 2. September 2022. P.3-9.
8. Тимоць М.В. Роль неподаткових надходжень у формуванні доходів місцевих бюджетів. *MODERN SCIENTIFIC RESEARCHES. Yolnat PE*. Issue №15. Part 2. March 2021. С. 15-20.
- 9.Тимоць М.В. Оцінка структури доходів державного бюджету України. *Економічний вісник*. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2021. Вип.7. С. 176-184.
10. Тимоць М.В., Борович О.В. Сучасний стан обліку переоцінки бюджетних установ. *Інфраструктура ринку*. Вип.31.2019. С.721-727.
11. Юшко С.В. Бюджетна система: підручник / С.В.Юшко. Харків: Вид. ХНЕУ, 2018. 384с.

Додаткова

12. Зовнішня підтримка України: про що свідчать дані стосовно військової, фінансової та гуманітарної допомоги. URL: <https://voxukraine.org/zovnishnya-pidtrymka-ukrayiny-pro-shho-svidchat-dani-stosovno-vijskovoyi-finansovoyi-ta-gumanitarnoyi-dopomogy>
13. Павлюк К. Фінансові ресурси держави. Монографія. Київ: Ніос, 2018. – 325с.

14. У Мінфіні розповіли, від кого і скільки грошової допомоги отримала Україна. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/05/10/novyna/finansy/minfini-rozpovily-koho-skilky-hroshovoyi-dopomohy-otrymala-ukrayina>
15. План відновлення України. Zaxid.net. Веб-сайт. URL: https://zaxid.net/plan_vidnovlennya_ukrayini_n1546850
16. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль : підручник / О. А. Шевчук. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. – 431 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
- www.rada.gov.ua – офіційний сайт Верховної Ради України.
- www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України.
- www.sfs.gov.ua – офіційний сайт Фіскальної служби України.
- www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України.